

Latvijas jaunieši veicina
drošāku internetu arī
Eiropas līmenī

ZIŅU IZDEVUMS #63

ŠAJĀ IZDEVUMĀ

- Sociālā kampaņa #PārākNedroši cīņai ar krāpniecību internetā
- Mākslīgais intelekts pilda mājas darbus un draudzējas ar tavu bērnu – kas jāzina vecākiem?
- Draudzība internetā vai pāridarījums? Kā pasargāt bērnu no pāridarījuma
- Jaunieši pārstāv Latviju starptautiskos pasākumos
- Drošāka interneta diena 6. februārī #DID2024

SOCIĀLĀ KAMPAŅA #PĀRĀKNEDROŠI CĪŅAI AR KRĀPNIECĪBU INTERNETĀ

Krāpnieki un hakeri internetā kļūst arvien viltīgāki. Kārdinošu reklāmu baneri un piedāvājumi sociālajos tīklos kļūvuši ļoti vilinoši, nereti liekot noticēt un uzticēties. Vai varam visam ticēt? **Kā neuzķerties? Kā pasargāt sevi?**

Lai veicinātu sabiedrības informētību un **spēju pasargāt sevi no krāpniecības internetā**, [Drossinternets.lv](https://drossinternets.lv) sadarbībā ar uzņēmumu [META](https://meta.com) un [Valsts Kancelejas Stratēģiskās komunikācijas komandu \(StratCom\)](https://valsts.kancelejas.gov.lv) **uzsāk sociālu kampaņu #PārākNedroši**.

Kampaņas mērķis ir informēt cilvēkus par izplatītajiem krāpšanas veidiem internetā un skaidrot, kā cilvēki tiek ievilināti krāpnieku "lomatās" sociālo mediju platformās (Facebook, Instagram, WhatsApp u.c.)

POPULĀRĀKĀS KRĀPNIECĪBAS METODES:

- ⚠ Viltus mīlestība un iepazīšanās piedāvājumi;
- ⚠ Sensacionāli virsraksti, izmantojot slavenību vārdus;
- ⚠ Bezmaksas laimesti un paziņojumi par balvām;
- ⚠ Personalizēti horoskopi;
- ⚠ Vilinoši piedāvājumi un atlaides;
- ⚠ Klikšķēsmas.

KĀ SEVI PASARGĀT?

- ✓ Pārbaudi informācijas avotus un izmanto uzticamas vietas un tirdzniecības vietas
- ✓ Kritiski izvērtē pārāk dramatiskus vai pārspīlētos apgalvojumus
- ✓ Pirms spied uz saites, pievērs uzmanību tās nosaukumam
- ✓ Esi skeptisks, ja tas izklausās pārāk labi, lai būtu patiesība
- ✓ Nedalies un nemaldini citus

APTURI KRĀPNIECĪBU!

Aicinām ikvienu būt vērigam un atbildīgam interneta lietotājam un **palīdzēt padarīt saturu sociālajos medijos drošāku:**

- SOS** Ziņot var sociālo tīklu administrācijai, izmantojot [ziņošanas iespējas](https://www.facebook.com/help/report)
- SOS** Ziņot Drossinternets.lv un konsultēties elektroniski, izmantojot ziņošanas formu drossinternets.lv/lv/zinot
- SOS** Ziņot par dezinformāciju Valsts kancelejas izveidotajā vietnē www.melnusuzbalta.lv

Sociālā kampaņa arī [Facebook](https://www.facebook.com/drossinternets)

UZZINI VAIRĀK ŠEIT >

**JAUTĀ UN
ZIŅO MUMS!**

Jautā mums: info@drossinternets.lv | Ziņo par pārkāpumiem internetā: zinojumi@drossinternets.lv vai caur Drossinternets.lv Ziņojumu formu
Par izbraukuma nodarbībām skolās: nodarbibas@drossinternets.lv.

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

MĀKSLĪGAIS INTELEKTS PILDA MĀJAS DARBUS UN DRAUDZĒJAS AR TAVU BĒRNU – KAS JĀZINA VECĀKIEM?

Lai spētu sarunāties ar bērnu par mākslīgā intelekta čata robotiem, vecākiem pirmām kārtām ir pašiem jāizpēta, kā tie darbojas un kādas ir to iespējas, uzsver Drossinternets.lv vadītāja Maija Katkovska. (Foto: Publicitātes foto)

Mākslīgais intelekts pilda mājas darbus un draudzējas ar tavu bērnu. Kas jāzina vecākiem?

Straujiem soļiem mūsu sadzīvē ienāk mākslīgais intelekts. Vieni no pirmajiem, kas atskārtuši tērēšanas robotu priekšrocības, ir skolnieki un **jaunieši, kuri izmanto tos skolas mājas darbu vai studiju darbu radišanai.**

Mākslīgā intelekta rīku popularitāti Baltijas valstīs apliecina nesen veiktais EY pētījums. Saskaņā ar tā rezultātiem, **58 % 18–29 gadus veci jaunieši Latvijā ir izmēģinājuši mākslīgā intelekta rīkus.** Domājams, ka šīs tehnoloģijas ir atradušas pielietojumu mūsu ikdienā uz ilgu laiku.

KĀDI RISKI IR SAISTĪTI AR TĒRZĒŠANAS ROBOTU IZMANTOŠANU?

Paļaušanās uz mākslīgā intelekta rīkiem mācību darbu izstrādē ilgtermiņā **negatīvi ietekmēs jauniešu zināšanu bāzi** un spēju domāt kritiski.

Bērnam kādā brīdī var **rasties ilūzija**, ka čata robots ir īsts draugs,

jo tas atbild uz pilnīgi visiem bērna jautājumiem.

! Vairumam čata robotu nav vecuma verifikācijas iespējas – tas nozīmē, ka nav iespēju ierobežot piekļuvi bērniem.

KĀ RĪKOTIES VECĀKIEM?

! Vecākiem pašiem jāizpēta, kā tie darbojas un kādas ir to iespējas.

! Jāuzrauga, kādiem mērķiem bērns izmanto tērēšanas robotus.

! Jāievieš bērnam skaidri noteikumi tērēšanas robotu izmantošanai.

! Attīstīt bērnos kritisko domāšanu, atgādinot, ka mākslīgā intelekta pakalpojumi ne vienmēr ir 100 % precīzi.

! Iesaistīties bērna izglītošanā un piedāvāt viņam atbalstu, kad tas ir nepieciešams.

Plašāk par šo tendencēm un vecāku rīcību aprakstīta portāla Jauns.lv rakstā.

VEDOKĻRAKSTS ŠEIT >

Chat GPT šobrīd ir viens no populārākajiem šāda veida rīkiem, kas ģenerē cilvēkam līdzīgas atbildes uz ievadīto tekstu, izmantojot neticami lielu datu apjomu, tostarp grāmatas, timekļa vietnes un citu tiešsaistes saturu, kas attīstās līdz šim nebijušā ātrumā. Vairāk informācijas par šo rīku un tā iespējām, t.sk. riskiem un apdraudējumiem aicinām vecākus uzzināt Drossinternets.lv padomu materiālā "ChatGPT- uzticēties vai pārbaudīt?"

UZZINI ŠEIT >

Papildu izziņai: Digitālo prasmju speciālistes Vitas Vītolas-Lapiņas [vebināra ieraksts "Mākslīgais intelekts – draugs vai drauds?"](#).
[Vebināra prezentācija](#)

**JAUTĀ UN
ZIŅO MUMS!**

Jautā mums: info@drossinternets.lv | Ziņo par pārkāpumiem internetā: zinojumi@drossinternets.lv vai caur Drossinternets.lv Ziņojumu formu
Par izbraukuma nodarbībām skolās: nodarbibas@drossinternets.lv.

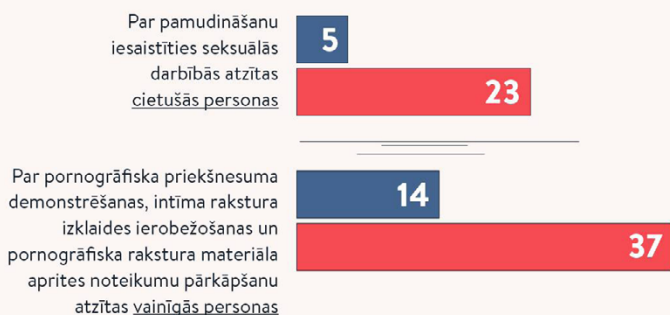
**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

DRAUDZĪBA INTERNETĀ VAI PĀRIDARĪJUMS? KĀ PASARGĀT BĒRNU NO PAVEDINĀŠANAS

Valsts policijas statistika

2022. g. 6 mēnešos 2023. g. 6 mēnešos

Policijas rīcībā esošie dati neatspoguļo reālo situāciju, jo liels ir gadījumu skaits, par kuriem policija nemaz neuzzina.

Avots: Valsts policija

Pazīmes, kas var liecināt par bīstamu draudzību internetā

- Bērnu uzrunā privātā sarakstē.
- Bērnu vilina uz tiešās video saziņas platformām.
- Mēģina panākt, lai bērns atklāj personisku informāciju.
- Uzdod intīma rakstura jautājumus.
- Prasa, lai bērns atsūta savus fotoattēlus vai video.
- Aicina bērnu satikties reālajā dzīvē.
- Piekodina bērnu nevienam neatklāt par viņu draudzību un saraksti, aicina draudzību paturēt noslēpumā.

Valsts policija (VP) publicējusi datus par nepilngadīgo seksuālās pavadināšanas gadījumu skaitu internetā. VP dati liecina, ka šogad ir palielinājies šādu gadījumu skaits internetā (*Plašāk LV portāla infografikā attēlā*).

- **Par pamudināšanu iesaistīties seksuālās darbībās** 2022. gada sešos mēnešos kā cietušās tika atzītas 5 personas, bet 2023. gada sešos mēnešos – 23.
- **Par pornogrāfiska priekšnesuma demonstrēšanas, intīma rakstura izklaides ierobežošanas un pornogrāfiska rakstura materiāla aprites noteikumu pārkāpšanu** 2022. gada sešos mēnešos kā vainīgās tika atzītas 14 personas, savukārt 2023. gada sešos mēnešos – 37.

Ar pavadināšanu internetā var saskarties ikviens, neatkarīgi no vecuma, dzimuma, interesēm utt.

LIELĀKAM RISKAM IR PAKĻAUTI BĒRNI

- ar īpašām vajadzībām;
- sākumskolas vecuma bērni;
- kuru pašvērtējumu ietekmē citu novērtējums;
- kuri cieš no uzmanības trūkuma;
- kuriem trūkst prasmju sevi aizstāvēt un pateikt "nē".

Tomēr par pavadināšanas upuri var kļūt arī bērns, kurš ikdienā jūtas labi un ir priecīgs.

SOS KĀ PASARGĀT BĒRNU NO PAVEDINĀŠANAS?

Valsts policija un Drossinternets.lv aicina, lai izvairītos no šādām situācijām, ir **svarīgi bērnam izskaidrot, ko nozīmē pavadināšana internetā**, kādas ir atšķirības starp internetā satiktiem cilvēkiem un tiem, kurus pazīst reālajā dzīvē.

SOS Ja bērns stāsta par draudzību internetā, var pārbaudīt un izpildīt testu sos.drossinternets.lv, vai šī draudzība nav pavadināšanas mēģinājums, un saņemt atbildes un ieteikumus, kā rīkoties, ja radušās aizdomas, ka tā varētu būt bīstama.

Plašāk par šo tendencēm un vecāku rīcību aprakstīta portāla LV.LV rakstā.

DATU INFOGRAFIKA ŠEIT >

JAUTĀ UN
ZIŅO MUMS!

Jautā mums: info@drossinternets.lv | Ziņoj par pārkāpumiem internetā:
zinojumi@drossinternets.lv vai caur Drossinternets.lv Ziņojumu formu
Par izbraukuma nodarbībām skolās: nodarbibas@drossinternets.lv.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

JAUNIEŠI PĀRSTĀV LATVIJU STARPTAUTISKOS PASĀKUMOS

Latvijas Drošāka interneta centra Jauniešu padomes "JAP" dalībnieki š.g. novembrī piedalījās divos starptautiskos pasākumos, kas veltīti bērnu un jauniešu drošībai internetā un medijpratībai, proti, **lai veicinātu bērniem drošāku internetu Eiropā.**

DROŠĀKA INTERNETA FORUMS #SIF2023 BRISELĒ

Drošāka interneta forums ([Safer Internet Forum #SIF2023](#)) ir galvenā ikgadējā starptautiskā konference par bērnu un jauniešu drošību internetā Eiropā. Forums norisinājās š.g. 24. novembrī Briselē un pulcēja dalībniekus no valstīm visā Eiropā un ārpus tās, **lai apspriestu jaunākās tendences, riskus un risinājumus, kas saistīti ar bērnu un jauniešu drošību tiešsaistē.** To vidū daudzi eksperti no Eiropas Drošāka interneta centriem, Ziņojumu linijām, Uzticības tālruņiem, valsts un privātām Eiropas kibdrošības organizācijām un iestādēm, Eiropas Komisijas struktūrām, kā arī Eiropas interneta drošības politikas un industrijas īstenošanas eksperti u.tml.

Drošāka interneta foruma #SIF2023 tēma bija "Jauniešu prasmju nodrošināšana digitālajai desmitgadei", lielu uzmanību veltot tieši jauniešu iesaistei un vēstījumiem pasākumā. Tajā Latvijas jauniešu viedokļus un vēstījumus pārstāvēja JAP dalībniece Madara.

CREATHONS JAUNIEŠU IZGLĪTOŠANAI PRET DEZINFORMĀCIJU TIEŠSAISTĒ VARŠAVĀ

Otrs pasākums, kurā piedalījās 11 jaunieši – JAP dalībnieki: Jēkabs, Kristiāna, Madara, Ella, Namejs, Gabriels, Anna Marija, Selīna, Jānis, Sandija un Katrīna, pārstāvēt Latvijas jauniešu intereses, bija jauniešu *Creathons* jeb Radošās darbnīcas, kas tika organizētas projekta "Make it clear – jauniešu izglītošana pret dezinformāciju tiešsaistē" Eiropas Komisijas programmas "Radošā Eiropa"

ietvaros, ko veido Polijas NASK-PIB, Latvijas Interneta asociācija ar Drossinternets.lv un Save the Children Rumānija. Pasākums norisinājās Polijā, Varšavā, Google Campus Warsaw. JAP dalībnieki kopā ar Polijas un Rumānijas jauniešiem **apmainījās ar mediju kampaņu idejām, lai izglītotu Eiropas jauniešus medijpratībā.**

**Aicinām jauniešus
sekot mums Instagram
[@jap.drossinternets.lv](#)
un pievienoties
[Jauniešu padomei](#)**

[DROŠĀKA INTERNETA DIENA 6. FEBRUĀRĪ]

Drošāka Interneta Diena 2024 | 6. februārī

Drošāks internets sākas ar tevi!

DROSSINTERNETS.LV

European
Commission

INHOPE

ins@te

LATVIJAS
INTERNETA
ASOCIĀCIJA

2024. gada 6. februārī jau 21. gadu pēc kārtas tiks atzīmēta Vispasaules Drošāka interneta diena (#DID2024) ar saukli **"Drošāks internets sākas ar tevi!"**, aicinot ikvienu domāt par to, kā mēs katrs rūpējamies par savu drošību internetā, un kāds ir mūsu ieguldījums, veidojot labāku interneta vidi. Drossinternets.lv **plāno organizēt šādas aktivitātes:**

"Prāta spēles" vidusskolēniem par drošību internetā

Populārā viktorīna "Prāta spēles" Drošāka interneta dienā tiks veltīta daudzveidīgiem interneta drošības aspektiem. Viktorīnai aicināsim pieteikt (2024. gada janvārī) vidusskolēnu komandas. Viktorīna notiks tiešsaistē 6. februārī plkst. 13:00 (laiks var tikt precizēts). Sekojiet informācijai mūsu tīmekļvietnē.

Konkurss skolām un bibliotēkām "Droša interneta tīkls"

Drošāka interneta dienā aicināsim skolās, bibliotēkās un jauniešu centros veidot vides objektu "Droša interneta tīkls". Idejas un palīgresursus aktivitātes īstenošanai publicēsim janvārī. Lai pastāstītu citiem un paleptos ar paveikto,

mudināsim dalīties ar objektu fotogrāfijām sociālajos tīklos, pievienojot tēmturi #DID2024. Publicētās fotogrāfijas piedalīsies izlozē un veiksmīgākie saņems noderīgas balvas.

Tiešsaistes testi skolēniem zināšanu pārbaudei par drošību internetā

Piedāvāsim trim vecumgrupām (1.-3., 4.-6., 7.-9. klase) izstrādātus testus, kas sekmēs skolēnu izpratni par drošību internetā un palīdzēs noteikt skolēnu zināšanu līmeni. 1.-3.klašu skolēniem būs jāatbild uz 10 jautājumiem, 4.-6.klašu un 7.-9.klašu skolēniem uz 15 jautājumiem. Uzvarētāji tiks noteikti loterijā.

Skolēns izglīto skolēnu

Drošāka interneta dienā aicinām vecāko klašu skolēnus doties pie jaunāko klašu skolēniem, lai pārrunātu un kopīgi izzinātu cieņpilnas saziņas un savstarpējo attiecību nozīmi internetā. Drossinternets.lv nodrošinās nodarbības izmantojamus tiešsaistes resursus, kā arī dalīsies ar noderīgiem ieteikumiem nodarbību vadīšanai.

Reģistrē savu pasākumu iekļaušanai DID kartē

Aicinām skolas, bibliotēkas, jauniešu centrus organizēt aktivitātes un **reģistrēt savus pasākumus** iekļaušanai Drošāka interneta dienas aktivitāšu kartē.

Kampanja pieaugušajiem cīņai ar krāpniecību internetā

Lai veicinātu sabiedrības, jo īpaši pieaugušo, informētību un spēju pasargāt sevi no krāpniecības internetā, tiks organizēta sociālā kampanja.

Mācību materiāli skolēnu izglītošanai par drošību internetā

Piedāvāsim nodarbību plānus un mācību materiālus skolēnu izglītošanai par drošību internetā jūsu skolā, bibliotēkā vai jauniešu centrā.

2024. gada janvāra ziņu izdevums tiks veltīts tieši Drošāka interneta dienai, sniegsim aktuālāko informāciju par aktivitātēm. Seko līdzī jaunumiem [šeit >](#)

Priecīgus svētkus un
uz tikšanos nākamgad!

Palīdzi
Ziemassvētku
briedim atrast
atslēgu drošam
internetam!

Ieraksti šeit

DROSS
INTERNETS.LV

LATVIJAS
INTERNETA
ASOCIĀCIJA

Seko līdzi
jaunumiem!

Piesakies
jaunumiem!

JAUTĀ UN
ZIŅO MUMS!

Jautā mums: info@drossinternets.lv | Ziņo par pārkāpumiem internetā:
zinojumi@drossinternets.lv vai caur Drossinternets.lv Ziņojumu formu
Par izbraukuma nodarbībām skolās: nodarbibas@drossinternets.lv.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība